

מתדיינים באקווריום

"דממה וצניעות הן
שתי תכונות חשובות
בשיחה" (מונטיין).

רציונל

כדי שדיון יהיה אפקטיבי ומועיל חשוב להכיר את כללי הדיון ואופן ניהולו. פעילות זו נועדה להסב את תשומת לב המשתתפים לאופן ניהולו של הדיון ולא לנושא הנדון. במתודת ה"אקווריום", "הדגים מדברים" ואילו המתבוננים ב"אקווריום" שותקים. מתודה זו מומלצת במיוחד להפעלה בכיתות גדולות, שבהן קשה לערוך סבבים בקבוצות. לאחר כל דיון מנתחים המשתתפים את דרכי הדיון, ונמנעים ככל האפשר מהתייחסות לנושא הנדון. מומלץ להחליף את נושא הדיון ואת ה"דגים" לעתים קרובות.

מטרות

- טיפוח היכולת לנהל דיון מובנה על פי כללים.
- אימון בדיון בנושא שלגביו קיימים חילוקי דעות.

מודל ההפעלה

דיון על נושאים שלגביהם קיימים חילוקי דעות, תוך תצפית על אופן התנהלות הדיון.

מהלך ההפעלה

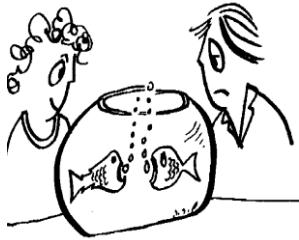
שלב א - הצגת הנושא

הצגת הנושא לדיון. רצוי לבחור נושא שלגביו קיימים חילוקי דעות למשל:

- האם יש לחייב תלבושת אחידה? מדוע?
- מסיבות יום הולדת בבית: את מי מזמינים? מי מחליט?
- הסעות לבית הספר וחזרה: באיזה סדר עולים, מדוע?

שלב ב - דיון באקווריום

בוחרים מספר משתתפים שישבו במעגל פנימי ויתדיינו במשך כ-10 דקות ב"אקווריום". כל אחד מחברי קבוצת ה"אקווריום" יכין לעצמו מספר טיעונים לפני תחילת הדיון. שאר המשתתפים ישבו במעגל חיצוני ויצפו בדיון - לשם מתן משוב, שאילת שאלות, בירור עמדות וכו'. הקבוצה ב"אקווריום" תקיים את הדיון ללא מנחה וללא הנחיות. אפשרות א - כל אחד מהצופים יצפה בכל המשתתפים ביחס להיבט אחד. אפשרות ב - כל אחד מהצופים יצפה במשתתף אחד ביחס לכל ההיבטים.

דיון מובנה באקווריום
בזיקה לנושאים

כרטיס תצפית לצופה 1

האם המתווכחים הקשיבו זה לדבריו של זה? ציין ביטויים מילוליים וגופניים שנצפו.

כרטיס תצפית לצופה 2

האם היו תופעות של השתלטות על הדיון? התייחס לטון הדיבור ולמשך זמן הדיבור.

כרטיס תצפית לצופה 3

האם היו במהלך הדיון ביטויי נימוס והתחשבות? ציין ביטויים מילוליים ואחרים שנצפו.

כרטיס תצפית לצופה 4

האם היו תופעות של התפרצויות לדברי אחרים? ציין את אופן ההתפרצות ותוכנה.

כרטיס תצפית לצופה 5

האם היה שימוש בלשון גנאי, פגיעות, עלבונות? צטט את הדברים.

כרטיס תצפית לצופה 6

האם הדוברים התייחסו זה לדברי זה?

שלב ג - משוב מן התצפיתנים

- כל אחד מן התצפיתנים ידווח על אודות תוצאות הצפייה.
- האם החברים ששוחחו הקשיבו זה לזה? כיצד? למה זה תרם? מה היו הקשיים?
- מה סייע לקדם את הדיון? מה אפשר ללמוד לכך.

מהלכה למעשה

החליטו על כלל אחד שקידם את הדיון. רשמו אותו בגדול ויישמו אותו בכיתתכם.